

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินให้ได้สารสนเทศสำหรับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 อย่างเป็นระบบ ในองค์ประกอบด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลลัพธ์ และด้านผลกระทบ (2) ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเห็นตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล (3) สร้างสมการพยากรณ์พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และ (4) ถอดบทเรียนที่ได้รับหลังการปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบรวมพลังและด้วยตนเอง (systematic, collaboration and self evaluation) กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 137 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 ราย ครูปฐมวัย จำนวน 137 ราย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 137 ราย ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 822 ราย และเด็กปฐมวัย จำนวน 822 ราย รวมทั้งสิ้น 2,055 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราประมาณค่าและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และถอดบทเรียนที่ได้รับหลังการปฏิบัติ (After Action Review: AAR) ในทุกองค์ประกอบของการประเมิน ด้วยการสนทนากลุ่มเป้าหมายกับผู้ร่วมวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า การนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปใช้เป็นจุดมุ่งหมายการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และการนำหลักการและแนวคิดสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยไปใช้เป็นทิศทางหรือตัวชี้้นำการทำงานหรือการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่ามีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และทิศทางการทำงานที่ยึดถือและประพฤติปฏิบัติ ส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องการพัฒนาเด็กเป็นองค์รวม ให้มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล

2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า พบว่า ทรัพยากรทางการบริหาร ด้านคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ และการจัดการ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพและศักยภาพที่จะทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและทิศทางที่คาดหวัง และเมื่อเปรียบเทียบระดับความเห็นตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่ามีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารงานวิชาการมีปัญหาขาดการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นแหล่งศึกษาวิจัย ทดลอง และพัฒนาด้านวิชาการ มีข้อเสนอแนะ คือ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและผู้เกี่ยวข้อง งานงบประมาณมีปัญหาขาดการวางแผนการใช้งบประมาณที่เป็นระบบและคล่องตัว มีข้อเสนอแนะ คือ ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการในการวางแผน งานบุคคลมีปัญหาขาดความกระตือรือร้น ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะ คือ ควรยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก และงานบริหารทั่วไปมีปัญหาขาดการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน

4. ด้านผลลัพธ์ พบว่า ผลสำเร็จของการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และผลสำเร็จการจัดการศึกษาปฐมวัยในด้านความพึงพอใจโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับความเห็นตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมงานทุกงานตามโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สามารถอธิบายผลสำเร็จของพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้ร้อยละ 47.50 ($R^2=.475$) ดังสมการพยากรณ์พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เป็นคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานข้างล่างนี้

$$\hat{Y} = 1.603 + .278ACA + .233 PER + .179 GEN + .051 BUD$$

$$\hat{Z} = .314ZACA + .276ZPER + .220ZGEN + .070ZBUD$$

5. ด้านผลกระทบ พบว่า ภาพการณ์เปลี่ยนแปลงด้านความมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาปฐมวัย พัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ภาพการณ์เปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย ครูปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับที่ผ่านมา 3 ปี ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในทางบวก

6. ผลการถอดบทเรียนที่ได้รับหลังการปฏิบัติในการวิจัย มีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรพัฒนาระบบการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษาปฐมวัย และระบบการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

The research was to study: (1) to systematically evaluate to provide information for authority in decision making of Early Childhood Education Management in schools under the Office of Mahasarakham Educational Service Area 1, regarding to the context, input, process, product and impact, (2) to compare level of opinion based on status of informants, (3) create the predictive equation of early childhood learning development, and (4) decipher the lesson after practicing by using systematic collaboration and self evaluation. The samples were 137 early childhood schools under the Office of Mahasarakham Educational Service Area 1. The key informants were 137 school administrators, 137 early childhood teachers, and 137 school boards, 822 early childhood students' parents, and 822 early childhood children, total of 2,055 persons. The instruments were Check List, Rating Scale, and Open Ended. For quantitative data, they were analyzed by using a Computer Program. For qualitative data, content analysis and After Action Review: AAR in every aspect of evaluation were administered by discussion with target group with researcher and related persons.

The research findings:

1. Context, found that the application of desirable characteristics as objective of early childhood' learning development and application of major rationale and approach of early childhood education management as direction or indicator of work or instructional management for developing the early childhood children's learning, the overall average value was in "High" level. Comparison of the key informants' position, found that there were significant differences at .01 level. For belief of the

objective for developing early childhood children's learning and direction of work to be trusted and practiced, most of them believed in holistic development for children with balance development as their age.

2. Input, found that the resources in administration, man, budget, material and supply, and building and site, and management, the overall was efficient and potential to cause early childhood education management to achieve the expected goal and direction. Comparing level of opinion based on the key informants' status, found that there were significant differences at .01 level.

3. Process, found that the academic work management including problems in lacking of school management as origin of studying, research, experimenting, and developing in academic. The recommendation included the cooperation with students' parents, community, organization, and related persons. For systematic and quick budget work, the recommendation was that the committee for planning should be implemented. For personnel aspect, the problem was the teachers lacked on enthusiasm and morale in work practice. The recommendation was that the teachers should be respected and honored, provided welfare and facilities. For general management aspect the problem was the lack of information technology system. The recommendation was that the modern and update information should be organized.

4. Product, found that the success of early childhood children's learning development based on desirable characteristic and early childhood education, management, the average value of overall satisfaction was in "High" level. Comparing the level of opinion based on the key informants' status, found that there were significant differences at .01 level. In overall, every work based on early childhood education management of schools, could explain the success of early childhood children's learning development based on desirable characteristics for 47.50% ($R^2 = .475$). The predictive raw scores, and standard scores equations of early childhood's learning development were as follows:

$$\hat{Y} = 1.603 + .278ACA + .233 PER + .179 GEN + .051 BUD$$

$$\hat{Z} = .314ZACA + .276ZPER + .220ZGEN + .070ZBUD$$

5. Impact, found that the state of changing in efficiency of management system of early childhood school, the development of early childhood children finishing early childhood education, the changed situation in attitude and behavior of

early childhood school administrators, early childhood teachers, school board, and early childhood children's parents in recent time compared to 3 years ago, most of them had positive changing.

6. For the findings of deciphering the lessons after action review of research, there were major recommendations as: quality and standard of early childhood school and system of early childhood children's learning development, should be developed.